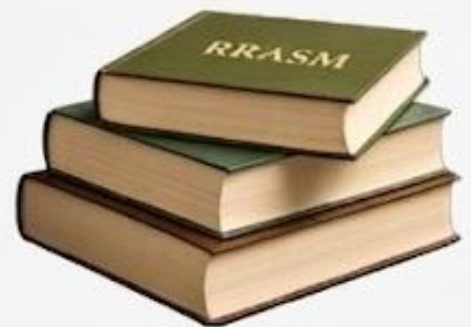

*Revista Română
de
Asistență Socială Militară*

Integritate - Reziliență - Excelență

Cuprins

1. Cuvânt înainte	2
2. Misiune și obiective	3
3. Comitet editorial	8
4. Articole	9
4.1 Reintegrarea post-misiune a veteranilor: provocări și soluții (RO).....	9
4.2 Resilience in the military system, at individual and collective level: impact on operational efficiency and role in psychosocial risk prevention policies (EN).....	15
4.3 Dificultăți emoționale și psihosociale ale veteranilor din teatrele de operații (RO).....	19
4.4 Protecția drepturilor veteranilor din teatrele de operații: cadrul juridic și perspective de reformă (RO).....	24
4.5 Studiu de caz privind intervenția asistenței sociale militare în sprijinul veteranilor din teatrele de operații (RO).....	30
4.6 Dincolo de misiune: protecția veteranilor și rolul asistenței sociale militare (RO).....	35
4.7 Emotional Numbing and Resilience of War Veterans: The Role of Military Social Work in Recovery and Reintegration (EN).....	40
4.8 Responsabilități legale și etice în garantarea drepturilor veteranilor militari (RO).....	47
5. Ghid de publicare. Informații pentru autori: standarde editoriale și etica publicării	53

1. Cuvânt înainte

De ce o revistă de asistență socială militară?

[\[Read in English\]](#) [\[Lire en français\]](#)

Asistența socială militară reprezintă un domeniu aflat la intersecția dintre misiune, vulnerabilitate și responsabilitate instituțională. Privind dincolo de uniformă și de imperativele operaționale, cultura și mediul militar generează realități sociale complexe, care reclamă intervenție profesionistă, reflecție critică și politici fundamentate — atât pentru militari, cât și pentru veterani, rezerviști, răniți sau invalizi de război și familiile acestora.

România, în calitate de stat membru NATO, a participat cu peste 50.000 de militari în diferite teatre de operații. În cadrul misiunilor desfășurate în Afganistan, armata română a participat cu un număr de peste 32.000 de militari, 27 dintre aceștia pierzându-și viața în acțiuni de luptă, iar peste 200 fiind răniți. O parte dintre militarii participanți la astfel de misiuni au prezentat simptomatologie specifică tulburării de stres posttraumatic (PTSD) și/sau leziunilor cranio-cerebrale (TBI).

Efectele PTSD și ale TBI nu se limitează numai la individ, ci se pot extinde și asupra familiei, afectând relațiile, funcționarea cotidiană și bunăstarea psihosocială. Comunicarea deficitară, scăderea intimității, retragerea emoțională, tentativele de suicid, conflictele și riscul de violență domestică sau divorț pot eroda semnificativ calitatea vieții de familie. Analiza provocărilor generate de astfel de traume presupune luarea în considerare — fără echivoc — nu doar a simptomatologiei veteranului, ci și a dinamicii familiale, a resurselor de sprijin și a mecanismelor de reziliență.

Prin Legea nr. 168/2020, statul român recunoaște oficial existența sindromului de stres posttraumatic și a altor afecțiuni psihice comorbide ca afecțiuni profesionale ale personalului participant la misiuni militare, definite astfel:

„[...] tulburări dobândite de personalul participant în urma și din cauza participării la acțiuni militare, misiuni și operații, care declanșează o perturbare semnificativă la nivelul gândirii, reglării emoționale sau comportamentului persoanei, care reflectă o disfuncție asociată cu distres emoțional sau dizabilitate semnificativă în funcționarea profesională, socială sau familială.” (art. 2, lit. i)

În acest context, *Revista Română de Asistență Socială Militară* își propune să devină un spațiu de dialog între cercetare, practică și formare profesională, dedicat înțelegerii și sprijinirii militarilor, veteranilor, rezerviștilor și familiilor acestora.

Apariția revistei este expresia maturizării unui domeniu care, în ultimii ani, a cunoscut o dezvoltare progresivă în plan academic: în octombrie 2024 a fost lansat primul curs post-universitar în asistență socială militară din țară, în cadrul Universității de Vest din Timișoara, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială — Departamentul de Asistență Socială, urmat în octombrie 2025 de primul program de master în asistență socială militară.

Ne dorim ca această revistă să contribuie la formarea și consolidarea unei comunități profesionale responsabile, capabile să răspundă adecvat provocărilor sociale generate de viața militară — înainte, în timpul și după misiune.

Lector. univ. jurist Constantin Oprina

Fondator și redactor adjunct (partea civilă)

Revista Română de Asistență Socială Militară (RRASM)

Universitatea de Vest din Timișoara

2. Misiune și obiective

Revista Română de Asistență Socială Militară (RRASM)

[\[Read in English\]](#) [\[Lire en français\]](#)

Revista Română de Asistență Socială Militară (RRASM) a fost lansată pe **10 ianuarie 2026** și reprezintă prima publicație academică din România dedicată exclusiv domeniului asistenței sociale în context militar.

Revista a fost fondată de un colectiv de specialiști implicați în bunăstarea psihosocială a beneficiarilor militari — militari activi și în rezervă, veterani, asistenți sociali, juriști, medici și psihologi. Inițiativa aparține **lectorului universitar jurist Constantin Oprina**, care a reunit acești profesioniști în jurul unui proiect academic dedicat militarilor, veteranilor, răniților sau invalizilor de război și familiilor acestora.

„Mulțumiri deosebite dlui colonel (r) inginer Mihai Gheorghe pentru expertiza militară și profesionalismul cu care a contribuit la fundamentarea revistei și la cercetarea în domeniul bunăstării psihosociale a veteranilor.”

RRASM se află la intersecția dintre cercetare științifică, practică profesională și politici sociale — asumându-și un rol activ în promovarea schimbării sociale, a reformei legislative și a cooperării naționale și internaționale în domeniul asistenței sociale militare.

RRASM își propune să devină principala platformă academică și profesională dedicată asistenței sociale militare din România.

A. Obiective naționale:

Academic

Cercetare și publicare

Publicarea de articole originale, studii de caz și cercetări peer-review despre militari, veterani, rezerviști și familiile acestora — cu accent pe PTSD, reintegrare, reziliență și bunăstare psihosocială.

Profesional

Dialog interdisciplinar

Crearea unui spațiu de dialog între specialiști din sistemul de apărare, asistenți sociali militari, psihologi, juriști, medici și cercetători — aducând laolaltă perspective complementare asupra bunăstării personalului militar.

Formativ

Sprijin academic național

Sprijinirea tuturor studenților și masteranzilor din România cu formare și pregătire în asistență socială militară — indiferent de instituția de învățământ — în dezvoltarea competențelor de cercetare și publicare academică.

Legislativ

Proiecte și amendamente

Elaborarea de propuneri legislative și amendamente bazate pe cercetările publicate — în special la Legea nr. 168/2020 și actele normative conexe privind drepturile veteranilor și personalului militar.

Advocacy

Apărarea drepturilor veteranilor

Suținerea publică și instituțională a drepturilor militarilor, veteranilor, răniților și invalizilor de război — accesul real la beneficii, reducerea birocrăției și eliminarea inechităților din sistemul de protecție socială militară.

Lobby

Influență instituțională

Influențarea deciziilor din instituțiile statului prin argumente fundamentate pe cercetare publicată, programe sociale și proiecte concrete în beneficiul beneficiarilor militari și al familiilor acestora.

***Viziune strategică națională:** RRASM funcționează ca un **think tank** de asistență socială militară — care produce cunoaștere academică, o diseminează în comunitatea profesională și o transformă în politici publice, programe sociale și inițiative legislative concrete.*

Parteneriate și colaborări

Ministere de resort

Autorități centrale

Colaborare cu Ministerul Apărării Naționale (MApN), Ministerul Afacerilor Interne (MAI), Ministerul Educației și Cercetării și Ministerul Muncii — pentru fundamentarea politicilor sociale dedicate personalului militar.

Instituții ale statului

Parlament, Guvern, Președinție

Colaborare cu Parlamentul României, Guvernul și Administrația Prezidențială în vederea promovării inițiativelor legislative și a programelor sociale dedicate militarilor și veteranilor.

Instituții militare

Școli, licee și academii militare

Parteneriate cu școlile militare, liceele militare, akademiile militare și organizațiile și instituțiile militare din România — pentru promovarea cercetării și a formării profesionale în asistență socială militară.

Universități civile naționale

Colaborare academică internă

Parteneriate cu universitățile civile din România care au specializări în asistență socială, psihologie, psihoterapie, medicină și teologie — pentru abordarea interdisciplinară a bunăstării psihosociale militare.

Universități internaționale

Parteneriate academice internaționale — Europa și SUA

Colaborare cu universități din Europa și Statele Unite ale Americii care au specializări sau departamente dedicate asistenței sociale militare — pentru schimb de bune practici, cercetare comună și publicații internaționale care să conecteze România la standardele globale ale domeniului.

B. 🌐 Obiective internaționale

NATO

Aliniere la standardele Alianței

Alinierea cercetărilor la politicile sociale NATO privind bunăstarea personalului militar, integritatea instituțională și reziliența operațională. Contribuție la dialogul academic și profesional din cadrul structurilor aliate.

Uniunea Europeană

Armonizare legislativă europeană

Promovarea drepturilor veteranilor prin prisma Cartei Drepturilor Fundamentale a UE și a politicilor sociale europene — contribuind la armonizarea legislației naționale cu standardele comunitare.

Advocacy internațional

Reprezentare în foruri internaționale

Aducerea în atenția organismelor NATO, UE și altor organisme internaționale a provocărilor specifice României în domeniul protecției sociale a personalului militar și a veteranilor.

Proiecte transnaționale

Finanțare europeană

Inițierea și participarea la proiecte finanțate prin Erasmus+, Horizon Europe și fonduri structurale — dedicate cercetării și dezvoltării politicilor de asistență socială militară la nivel european.

Open Access

Vizibilitate globală

Indexarea articolelor în baze de date internaționale prin Zenodo, DOI permanent și acces deschis CC BY 4.0 — asigurând vizibilitatea cercetărilor românești pe plan mondial și contribuind la construirea unei comunități internaționale de cercetare în asistență socială militară.

Viziune strategică - la nivel internațional: *RRASM dorește să devină o voce academică și profesională care conectează România cu standardele NATO, UE și ale comunității globale de asistență socială militară — promovând valorile de integritate, reziliență și excelență în toate demersurile sale*

3. Comitet editorial

Redactor Șef

Colonel inginer (r) Gheorghe Mihai

Redactor Șef

Revista Română de Asistență Socială Militară

Redactori Șefi Adjuncți

♣ **Lector univ. jurist Constantin Oprina (editor)**

Adjunct — Partea civilă

Universitatea de Vest din Timișoara

Facultatea de Sociologie și Asistență Socială

Departamentul de Asistență Socială

⚡ **Daniela D. Fotea – LMSW, LCSW**

Adjunct — Partea psihosociala militară

Doctorand, University of Kentucky (USA), Military Behavioral Health

⚡ **Locotenent Emanuel Ropan**

Adjunct — Partea militară

Batalionul 22 Infanterie „Romanați”

Brigada Multinațională de Sud-Est Craiova

Secretari de Redacție

♦ **Aureliana-Constantina Honcu**

Secretar de Redacție

Sublocotenent (r), asistent social

◆ **Carmen Aurelia Bârzan**

Secretar de Redacție

Consilier juridic

◆ **Sorin Mocanu**

Secretar de Redacție

Plutonier major (r)

Adresa de corespondență: 300716 Timișoara, Aleea Azurului, nr.11, bl. 20, ap.14, jud.

Timiș

E-mail: redactie@rrasm.ro

Website: <https://rrasm.ro>

Periodicitate: Trimestrială (4 numere / an)

Limbi de publicare: Română, Engleză, Franceză

ISSN-L: în curs de atribuire

4. Articole

4.1 Reintegrarea post-misiune a veteranilor: provocări și soluții (RO)

Provocări sociale, profesionale, fizico-psihoice și rolul asistenței sociale militare

[\[Read in English\]](#)

Oprina Constantin

Lector universitar jurist, Universitatea de Vest din Timișoara

ORCID: [0009-0002-0680-0837](https://orcid.org/0009-0002-0680-0837)

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18895423>

Citare recomandată (APA 7)

Oprina, C. (2026). Reintegrarea post-misiune a veteranilor: provocări și soluții. *Revista Română de Asistență Socială Militară*, 1(1). <https://doi.org/10.5281/zenodo.18895423>

Rezumat

Revista Română de Asistență Socială Militară

Vol. 1, Nr. 1, ianuarie–martie 2026 • ISSN: 3120-2179 • rrasm.ro

Articolul analizează procesul complex și multidimensional al reintegrării post-misiune a veteranilor, evidențiind rolul esențial al asistentului social militar ca liant strategic între individ, familie și instituțiile civile și militare. Lucrarea examinează dificultățile de adaptare pe trei paliere fundamentale: social-relațional, profesional-economic și fizic-mental.

Concluziile subliniază necesitatea implementării unor mecanisme integrate de sprijin, precum programe de recalificare, parteneriate academice și servicii de reabilitare specializată.

Cuvinte-cheie: asistență socială militară, competențe transferabile, dinamica familială, piața muncii, reintegrare post-misiune, sănătate ocupațională, veterani.

Abstract

The article analyzes the complex and multidimensional process of post-mission reintegration of veterans, highlighting the essential role of the military social worker as a strategic binder between the individual, the family, and civilian and military institutions. The paper examines the difficulties of adaptation on three fundamental levels: social-relational, professional-economic and physical-mental. The conclusions underline the need to implement integrated support mechanisms, such as reskilling programmes, academic partnerships and specialised rehabilitation services.

Keywords: family dynamics, labor market, military social work, occupational health, post-mission reintegration, transferable skills, veterans.

1. Introducere

Reintegrarea post-misiune a veteranilor în comunitatea civilă reprezintă adesea un proces complex prin care aceștia încearcă să-și redefină identitatea personală și profesională. Încheierea misiunilor din teatrele de operații (T.O.) marchează finalul luptei, dar, totodată, este începutul alteia noi: adaptarea la un sistem diferit de valori și la un ritm de viață distinct, caracterizat de structuri sociale generatoare de provocări noi.

Chiar dacă reintegrarea post-misiune este uneori privită ca un simplu act administrativ, acest proces poate influența sănătatea mentală, stabilitatea și dinamica familială, precum și reintegrarea profesională. Articolul pune în discuție dificultățile de adaptare ale veteranului pe trei paliere esențiale: social-relațional, profesional-economic și, nu în ultimul rând, fizic-mental.

2. Metodologie

Prezenta analiză utilizează o abordare calitativă, fundamentată pe sintetizarea principalelor bariere identificate în procesul post-misiune. S-a avut în vedere impactul traumelor vizibile și invizibile asupra veteranului, dinamica schimbărilor de rol în cadrul familiei, precum și discrepanțele existente dintre seturile de competențe militare și cerințele pieții muncii civile.

În vederea unei reintegrări optime, articolul coroborează datele cu privire la simptomatologia specifică (PTSD, TBI) cu bunele practici și mecanismele de suport guvernamentale și non-guvernamentale (politici sociale) necesare în acest scop.

3. Rezultate și discuții

3.1. Palierul social-relațional

Reintegrarea post-misiune a veteranilor prin trecerea de la viața militară la cea civilă poate necesita o reechilibrare a dinamicii în familie, proces deseori generator de tensiuni. În familiile în care unul dintre soți este militar, are loc o schimbare a rolului pe care veteranul l-a avut inițial, astfel că, la întoarcere, fie va încerca să-și recupereze rolul anterior, fie se va simți neputincios în luarea deciziilor, ceea ce va determina ca reintegrarea post-misiune a veteranului în acest caz să nu fie una tocmai ușoară.

Partenerul poate avea dificultăți în a renunța la controlul pe care l-a exercitat anterior și în a reaccepta rolul soțului-veteran. Relația cu copiii poate fi, de asemenea, afectată, deoarece este posibil ca veteranul să fie perceput cu o nouă autoritate, în condițiile în care absența lui a creat o distanță emoțională.

La reîntoarcerea în viața civilă, veteranii se pot confrunta cu un puternic sentiment de izolare, chiar și în preajma celor dragi. Ei au trăit experiențe pe care civilii, inclusiv familia, nu le pot înțelege pe deplin. Veteranii au dezvoltat un mecanism propriu de apărare bazat pe detașare emoțională (*numbsense*), care le pot provoca dificultăți în exprimarea emoțiilor și a sentimentelor.

Interacțiunile cu familia, cu prietenii civili pot fi uneori frustrante, iar comentariile legate de experiențele riscante din teatrele de operații („*Bine că ai scăpat cu viață!*”, „*Noroc că nu a fost mai grav!*”) pot intensifica izolarea veteranului, determinându-l să caute prietenia altor veterani.

Mulți veterani se întorc din misiunile de luptă cu diferite traume psihice, cea mai des întâlnită fiind tulburarea de stres posttraumatic (PTSD — Posttraumatic Stress Disorder), manifestată prin iritabilitate, hipervigilență sau coșmaruri și care pot afecta direct intimitatea.

Starea constantă de „alertă” dobândită în timpul misiunilor poate face ca veteranul să tresară la zgomote puternice sau aglomerații și să evite spațiile publice și evenimentele sociale, toate acestea limitând drastic viața socială a familiei. Totodată, în încercarea de a suprima amintirile dureroase, veteranul poate evita și emoțiile pozitive, ceea ce poate duce la o răcire a relațiilor cu partenerul și dificultăți în comunicare.

3.2. Palierul profesional-economic

Una dintre cele mai mari provocări pentru veterani în viața civilă poate consta în limbajul tehnic folosit în mediul militar și deosebirea acestuia de cel folosit în mediul civil. O barieră majoră în reintegrarea post-misiune a veteranilor este echivalarea competențelor tehnice.

De multe ori, termeni precum „planificare tehnică”, „logistica din teatrele de operații”, „management de criză”, „evaluare operațională”, „situație tactică” pot fi greu de echivalat în mediul civil. Dacă în armată, ascensiunea se bazează pe vechime și merit militar, în mediul privat avansarea este legată de performanța specifică, de certificări și abilități de networking, ceea ce poate duce deseori la o subcalificare.

Competențele și aptitudinile dobândite în timpul serviciului militar (disciplina, lucru în echipă sub presiune, luarea rapidă a deciziilor) sunt foarte greu de înțeles de către angajatorii civili, rareori fiind recunoscute ca transferabile.

Angajatorii se concentrează pe funcțiile militare și mai puțin pe competențe transferabile. O situație deosebită o prezintă veteranii care au servit în armată de la vârstă fragedă, ei neavând un istoric profesional civil, iar acest lucru face dificilă poziționarea lor față de candidații civili cu o traiectorie mai liniară pe piața muncii.

În plus, poate exista teama nejustificată a angajatorilor civili cu privire la veterani, percepându-i ca instabili sau cu risc de securitate, ceea ce poate duce la o formă de discriminare mascată.

În vederea preîntâmpinării unor astfel de probleme ori pentru depășirea lor, sunt necesare implementarea unor mecanisme de suport, precum:

- Sprijin guvernamental — statutul de veteran oferă recunoaștere oficială, acces la servicii medicale dedicate, scutiri și facilități fiscale în anumite situații și prioritate la

angajare, sprijinind reintegrarea post-misiune, atât prin reintegrare socială, cât și profesională;

- Programe de reskilling și certificare profesională — ajută veteranii să obțină certificate civile recunoscute pe piața muncii: management de proiect, securitate cibernetică, logistică, programare pe calculator, prelucrare date, aplicații media etc.;
- Consiliere profesională, prin care veteranii pot fi ajutați să-și reformuleze CV-urile și să navigheze în procesul de interviu;
- Accesarea de programe pentru veterani, de exemplu prioritizarea la angajare în anumite sectoare economice, stimularea angajatorilor care oferă locuri de muncă veteranilor;
- Programe de reconversie internă, prin care MAPN organizează cursuri interne de reconversie profesională (IT, limbi străine, management) pentru personalul care părăsește sistemul, facilitând obținerea de certificări civile;
- Parteneriate academice, prin care armata colaborează cu instituțiile de învățământ superior civile (universități) pentru certificare și formare suplimentară;
- Parteneriate cu companii private și cu ONG-uri precum Invictus, CAMARAZII, AMVVD, care pot oferi servicii complementare: terapie, consiliere juridică specifică, mentorat.

3.3. Palierul fizic-mental

Veteranii se pot confrunta adesea cu un spectru larg de afecțiuni fizice datorate efortului fizic intens, al transportului de echipament greu, dar și rănilor cauzate în teatrele de operații.

Problemele cronice de spate, genunchi și articulații pot duce la o invaliditate parțială și necesită tratamente de lungă durată.

Expunerea repetată la unde de șoc poate provoca leziuni cerebrale traumatice (TBI — Traumatic Brain Injury), manifestate prin dureri de cap persistente, probleme de memorie, dificultăți de concentrare și dezechilibre hormonale.

Veteranii cu răni fizice vizibile (amputații, arsuri grave, plăgi împușcate) necesită nu doar proteze și reconstrucții chirurgicale, ci și îngrijire dermatologică pe termen lung. Cei amputați se pot confrunta cu dureri în membrul/membrele care nu mai există, așa numita durere fantomă, pentru care sunt recomandate terapii specializate, cum ar fi terapia în oglindă.

Pentru ameliorarea durerilor fizice sau psihice, de multe ori, veteranii apelează la medicamente puternice, cum ar fi opioidele, care pot crea pe termen lung un risc major de dependență fizică, adăugând o altă dimensiune de vulnerabilitate la angajare.

Succesul procesului de adaptare la viața civilă depinde de accesul constant la reabilitare specializată:

- fizioterapie și kinetoterapie continuă pentru menținerea mobilității și reducerea durerii;
- terapie ocupațională care ajută veteranii să-și redobândească abilitățile motorii și să învețe să folosească dispozitivele ajutătoare sau protezele în activitățile cotidiene și, esențial, în mediul de muncă civil;
- integrarea tratamentului fizic cu cel psihologic, întrucât durerea cronică poate agrava simptomele PTSD și ale depresiei, creând un cerc vicios al suferinței.

4. Concluzii

Reintegrarea post-misiune a veteranilor este un proces complex care implică provocări sociale, profesionale și fizico-psihice. Acest proces presupune reevaluarea rolurilor în familie, gestionarea traumei sau a afecțiunilor cronice și valorizarea competențelor militare în mediul civil.

Asistentul social militar are un rol esențial în acest proces, facilitând legătura între veteran, familie și instituțiile de sprijin militare și civile, contribuind astfel la implementarea unor mecanisme eficiente de reabilitare și integrare precum consiliere, programe de reconversie profesională, sprijin social, accesarea de servicii specializate, astfel încât veteranul să-și recâștige autonomia, încrederea și calitatea vieții în societatea civilă ca parte integrantă.

Referințe bibliografice

- Badiu, M. I., & Țică, L. A. (2023). Reziliența liderului militar — trăsături definitorii și capacitatea de a influența mediul operațional. *Buletinul Universității Naționale de Apărare „Carol I”*, 25(2), 134–141. <https://doi.org/10.53477/2065-8281-23-24>
- Bowles, S. V., et al. (2017). Challenges of post-deployment reintegration. *Journal of Military and Veterans' Health*.

DSM-5 TR. (2022). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed., text rev.). American Psychiatric Association.

4.2 Resilience in the military system, at individual and collective level: impact on operational efficiency and role in psychosocial risk prevention policies (EN)

[\[Citește în română\]](#)

Constantin Oprina¹

¹ University Lecturer and Jurist, West University of Timișoara
ORCID: [0009-0002-0680-0837](https://orcid.org/0009-0002-0680-0837)

Gheorghe Mihai²

² Colonel (r) Engineer

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.19161064>

Recommended citation (APA 7)

Oprina, C., & Mihai, G. (2026). Resilience in the military system, at individual and collective level: impact on operational efficiency and role in psychosocial risk prevention policies. *Romanian Journal of Military Social Work*, 1(1).
<https://doi.org/10.5281/zenodo.19161064>

Abstract

The article explores in depth the concept of resilience in a military context, analyzing its evolution from a physical particularity of materials to a strategic capability indispensable to operational performance, fundamental for personnel in the defense system. The paper explores the dimensions of individual and collective resilience, highlighting its role in occupational stress management and prevention of psychosocial risks. By detailing the seven pillars of mental training, starting from emotional control and positive thinking, to social support, the importance of successful international programs, such as MRT and Battle Smart programs in strengthening these skills, is highlighted. The analysis highlights the need to integrate resilience into policies to prevent psychosocial risks, demonstrating that a resilient

military contributes not only to the success of the mission, but also to the cohesion of the community and the family system.

Keywords: mental training, military resilience, occupational stress, operational efficiency, psychosocial risks, social work.

Rezumat

Articolul explorează în profunzime conceptul de reziliență în context militar, analizând evoluția acestuia de la o particularitate fizică a materialelor la o capacitate strategică indispensabilă performanței operaționale, fundamentală pentru personalul din sistemul de apărare. Lucrarea explorează dimensiunile rezilienței individuale și colective, subliniind rolul acesteia în gestionarea stresului ocupațional și prevenirea riscurilor psihosociale. Prin detalierea celor șapte piloni ai antrenamentului mental, pornind de la controlul emoțional și gândirea pozitivă, până la sprijinul social, se evidențiază importanța programelor internaționale de succes, precum programele MRT și Battle Smart în consolidarea acestor abilități. Analiza subliniază necesitatea integrării rezilienței în politicile de prevenire a riscurilor psihosociale, demonstrând că un militar rezilient contribuie nu doar la succesul misiunii, ci și la coeziunea comunității și a sistemului familial.

Cuvinte-cheie: antrenament mental, asistență socială militară, eficiență operațională, reziliența în sistemul militar, riscuri psihosociale, stres ocupațional.

1. Introduction

The term resilience derives from the Latin *resilire*, meaning „to spring back” or „to rebound”, with a connotation of protection. The term is frequently used in metallurgy, where it denotes the property of a solid material to return to its original state following an external impact.

The Explanatory Dictionary of the Romanian Language (DEX, 2016, p. 1051) defines resilience as „a characteristic quantity of the behaviour of materials under impact loading, equal to the ratio of the mechanical work performed to fracture a test piece by bending under impact to the initial value of the cross-sectional area at the point of fracture.”

In the psychological and social sense, resilience refers to adaptability and flexibility — the capacity to successfully adapt to stressors while maintaining psychological well-being in the face of adversity and to recover following difficult experiences.

2. Theoretical foundations of resilience

Resilience is grounded in three essential factors (Boniwell & Tunariu, 2019):

- Recovery — returning to normality or to the pre-stressor level of functioning;
- Resistance — limited or no signs of disruption following the stressor;
- Reconfiguration — returning to a different capacity than before; a self-regulation that helps the organism respond to stressors and find a new stability depending on circumstances.

The military environment is well known as a generator of occupational stress, characterised by complexity and continuous change, in which military personnel must develop resilience — that is, the capacity „to adapt emotionally, mentally, spiritually and behaviourally, in combination with psychological, physical and social skills in order to perform favourably” (Badiu & Țică, 2023, p. 136).

3. Resilience in the military context

Military personnel must develop their skills and consolidate their capacity to cope with difficult situations and to manage stress under various circumstances. For military personnel, resilience is an indispensable ability through which they can push beyond their limits and recover following stressful or negative events, maintain their equilibrium, and continue their mission.

„Resilience can make the difference between life and death, between success and failure in completing a mission, and by developing it, military personnel can acquire skills, make informed decisions, think strategically and, not least, successfully manage the team they are part of in unpredictable or high-risk situations” (Badiu & Țică, 2023, p. 138).

4. International programmes for resilience development

Various NATO armed forces have implemented programmes for developing military resilience, from personnel in training to officers in senior hierarchical structures:

- USA and United Kingdom — the MRT programme (The Mental Resilience Training Programme);
- Australia — the Battle Smart programme, through which military personnel practise techniques and methods for building resilience in order to cope with difficult and high-risk situations.

5. The seven pillars of mental training

- Step 1: **Self-confidence** — confidence in one's own abilities and judgement.
- Step 2: **Positive thinking and effect** — the capacity to interact in a positive manner.
- Step 3: **Emotional control** — the capacity to understand and express one's own emotions.
- Step 4: **Mental control** — the capacity to control thinking, attention, concentration, focus, self-awareness, reflexivity, and problem-solving.
- Step 5: **Purpose** — the motivation to move forward.
- Step 6: **Overcoming** — adaptability and natural coping strategies assimilated through the management of previous stressful situations.
- Step 7: **Social support** — the interpersonal and institutional support network.

6. Conclusions

Resilience in the military system extends beyond mere psychological adaptation, becoming a strategic component that directly influences the success of missions and the long-term health of military personnel. The individual resilience of each military member contributes to a strong collective resilience within the community of which they are a part.

The multidimensional character of resilience — emotional, mental and social — can be cultivated through systematic training and institutional support. The implementation of programmes inspired by international models such as MRT or Battle Smart represents a necessity in the management of psychosocial risks, reducing the incidence of occupational burnout and post-traumatic stress.

Impact on prevention policies: the implementation of programmes inspired by international models such as MRT or Battle Smart represents a necessity in the management of psychosocial risks, with the effect of reducing the incidence of occupational burnout and post-traumatic stress.

The consolidation of resilience at both individual and collective levels within the military system represents a priority investment in social welfare and protection policies. The development of these adaptive mechanisms can also have a direct impact on the family, providing military personnel and their loved ones with the resources necessary to manage the specific challenges of military life and separation during missions.

Operational efficiency: a resilient military member is one who maintains team cohesion even in situations of unpredictable risk.

References

- Aleksanin, S., & Rybnikov, V. (2023). Resilience in veterans: Psychological problems of combatants transitioning back into society. In *Human factors and medicine Panel* (NATO Publication). NATO Science and Technology Organization.
- Badiu, M. I., & Țică, L. A. (2023). Reziliența liderului militar — trăsături definitorii și capacitatea de a influența mediul operațional [The resilience of the military leader — defining traits and the capacity to influence the operational environment]. *Buletinul Universității Naționale de Apărare „Carol I”*, 25(2), 134–141. <https://doi.org/10.53477/2065-8281-23-24>
- Boniwell, I., & Tunariu, A. D. (2019). *Positive psychology: Theory, research and applications*. Open University Press.
- DEX. (2016). *Dicționarul Explicativ al Limbii Române* [Explanatory Dictionary of the Romanian Language]. Univers Enciclopedic.

4.3 Dificultăți emoționale și psihosociale ale veteranilor din teatrele de operații (RO)

[\[Read in English\]](#)

Mocanu Sorin¹

¹Plutonier major (r)

Mihai Gheorghe²

²Colonel (r) inginer

Oprina Constantin³

³Lector universitar jurist, Universitatea de Vest din Timișoara

ORCID: [0009-0002-0680-0837](https://orcid.org/0009-0002-0680-0837)

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18968895>

Citare recomandată (APA 7)

Mocanu, S., Mihai, G. și Oprina, C. (2026). Dificultăți emoționale și psihosociale ale veteranilor din teatrele de operații. *Revista Română de Asistență Socială Militară*, 1(1). <https://doi.org/10.5281/zenodo.18968895>

Rezumat

Articolul analizează complexitatea dificultăților emoționale și psihosociale cu care se confruntă veteranii din teatrele de operații, subliniind că responsabilitatea statului nu trebuie să se rezume la o recunoaștere simbolică, ci trebuie asumată ca o obligație morală și juridică permanentă. Lucrarea explorează impactul participării la misiuni externe asupra sănătății mintale, cu un accent deosebit pe tulburarea de stres posttraumatic (PTSD) și stresul acut, în conformitate cu actualizările din Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fifth Edition, Text Revision (DSM-5 TR). Prin analizarea discrepanței dintre drepturile fundamentale consacrate prin Carta Uniunii Europene și accesul efectiv al veteranilor la mecanisme de sprijin, s-a evidențiat fenomenul subdiagnosticării cauzat de stigmatizare și teama de excludere profesională. Autorul propune o abordare multidimensională a bunăstării veteranului, bazată pe modelul Bowles, care integrează dimensiunea medicală, profesională și familială. Concluziile studiului pledează pentru politici sociale proactive și un leadership etic, capabil să genereze un climat organizațional care să faciliteze raportarea problemelor psihosociale și reintegrarea autentică a veteranilor în societate.

Cuvinte-cheie: bunăstare psihosocială, drepturi fundamentale, politici sociale militare, reintegrare socială, stres posttraumatic, teatre de operații, veterani.

Abstract

The article analyzes the complexity of the emotional and psychosocial difficulties faced by veterans in theaters of operations, emphasizing that the responsibility of the state should not be limited to symbolic recognition, but should be assumed as a permanent moral and legal obligation. The paper explores the impact of participating in external missions on mental health, with a particular focus on post-traumatic stress disorder (PTSD) and acute stress, according to updates in the Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fifth Edition, Text Revision (DSM-5 TR). By analysing the discrepancy between the fundamental rights enshrined in the Charter of the European Union and the effective access of veterans to support mechanisms, the phenomenon of underdiagnosis caused by stigmatisation and fear of professional exclusion was highlighted. The author proposes a multidimensional approach to veteran well-being, based on the Bowles model, which integrates the medical, professional and family dimensions. The conclusions advocate for proactive social policies and ethical

leadership, capable of generating an organizational climate that facilitates the reporting of psychosocial problems and the authentic reintegration of veterans into society.

Keywords: fundamental rights, military social policies, psychosocial well-being, social reintegration, post-traumatic stress, theatres of operations, veterans.

1. Introducere

Participarea militarilor în teatrele de operații externe presupune asumarea unor riscuri semnificative, cu impact nu doar asupra integrității fizice, ci și asupra sănătății psihice și a funcționării sociale și profesionale pe termen lung. Aceste efecte pot persista mult timp după finalizarea misiunilor, influențând procesul de reintegrare profesională și familială. În acest context, responsabilitatea statului față de veteranii din teatrele de operații trebuie înțeleasă ca o obligație juridică și socială continuă, nu ca o simplă formă de recunoaștere simbolică.

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene afirmă explicit că „demnitatea umană este inviolabilă” și că aceasta „trebuie respectată și protejată” (art. 1). Totodată, dreptul la integritate fizică și psihică este consacrat ca drept fundamental al oricărei persoane (art. 3). Aceste principii se aplică în mod direct și militarilor reveniți din teatrele de operații, indiferent de statutul lor de militar activ, în rezervă sau de veteran civil.

2. Cadrul juridic și normativ

Protecția veteranilor din teatrele de operații se întemeiază pe principii juridice fundamentale care vizează demnitatea umană, egalitatea și solidaritatea socială. La nivel european, Carta drepturilor fundamentale situează persoana „în centrul acțiunii Uniunii” și subliniază caracterul obligatoriu al protecției drepturilor fundamentale în toate politicile publice.

În plan militar, aceste principii sunt completate de documente strategice care vizează buna guvernare și integritatea instituțională. Manualul NATO privind Consolidarea Integrității în Operațiuni subliniază că „integritatea este legătura dintre comportament și principii” și că aceasta este strâns asociată cu buna guvernare în mediul militar (NATO, 2020). Documentul evidențiază faptul că instituțiile transparente și responsabile sunt esențiale pentru menținerea încrederii personalului militar și pentru credibilitatea forțelor armate.

Din această perspectivă, responsabilitatea statului nu se limitează la respectarea formală a legislației, ci presupune crearea unor mecanisme eficiente de protecție și sprijin

pentru veterani. Diferența dintre existența drepturilor în plan normativ și accesul efectiv la acestea reprezintă o problemă recurentă în domeniul politicilor sociale militare.

3. Sănătatea mintală în teatrele de operații

Un număr mare de militari care participă la misiuni în cadrul teatrelor de operații sunt expuși la situații ce pot reprezenta adevărate amenințări asupra integrității lor psihice și fizice. Adaptarea la rutine noi, distanța față de familie și lipsa suportului emoțional pot predispuce personalul militar la tulburări depresive majore, caracterizate prin dispoziție depresivă, anhedonie, sentimente de inutilitate, la care se pot asocia simptome anxioase, mai ales datorită faptului că vigilența și focusul asupra siguranței proprii și colective sunt crescute în astfel de medii.

Problemele importante de sănătate mintală cu care se confruntă veteranii și personalul militar aflat în teatrele de operații sunt stresul acut și tulburarea de stres posttraumatic. Deși în DSM-IV-TR (2000) acestea erau încadrate ca tulburări anxioase, DSM-5-TR (2022) a considerat important elaborarea unui capitol dedicat acestor entități clinice distincte, intitulat „Tulburări legate de traumă și factori de stres”. Tulburarea de stres acut și tulburarea de stres posttraumatic au în comun expunerea persoanelor la traumă, care implică vătămarea, amenințarea integrității fizice a individului sau a altora, tentative suicidare. Simptomele includ reexperimentarea traumei, coșmaruri, flashbackuri, disociere, izolare socială, hipervigilență, iritabilitate (American Psychiatric Association, 2022).

4. Politici sociale și modelul multidimensional al bunăstării

Politicile sociale militare au rolul de a transforma drepturile consacrate juridic în beneficii concrete pentru veterani și familiile acestora. Literatura de specialitate evidențiază faptul că bunăstarea militarilor este esențială atât pentru eficiența instituției militare, cât și pentru stabilitatea socială.

Modelul bunăstării propus de Bowles et al. (2017) evidențiază caracterul multidimensional al acestui concept, subliniind că bunăstarea este influențată de domeniul muncii, viața personală și intersecția dintre acestea. Din această perspectivă, veteranul nu este afectat doar la nivel fizic, ci și emoțional, familial și social. O abordare strict compensatorie, axată exclusiv pe indemnizații sau beneficii materiale, este insuficientă. Statul are obligația de a adopta politici proactive care să includă acces la servicii medicale și psihologice, sprijin

pentru reintegrarea profesională și consiliere familială, prevenind astfel marginalizarea socială și deteriorarea sănătății mintale.

5. Subdiagnosticarea PTSD și rolul leadershipului

Subdiagnosticarea PTSD este o problemă majoră. Deseori, militarii evită să se adreseze superiorilor sau instituțiilor abilitate în vederea diagnosticării și accesului la tratament farmacologic sau psihoterapeutic, atât datorită stigmei, cât și temerilor de a nu fi scoși din serviciu. Acest lucru duce de multe ori la automedicație, asociată cel mai frecvent cu alcoolul pentru a reduce anxietatea, creând un cerc vicios ce poate agrava episoadele depresive și poate genera comorbidități somatice. Astfel este necesară educarea personalului militar cu privire la apariția acestor simptome și tulburări pentru recunoașterea timpurie a acestora.

Din perspectivă etică și instituțională, rolul leadershipului este esențial, întrucât liderii influențează direct climatul moral al organizației. Un climat etic favorizează raportarea problemelor și accesul la sprijin, reducând riscul ca veteranii să se simtă abandonați de sistem.

De asemenea, reziliența liderului militar joacă un rol important în protejarea personalului. Badiu și Țică (2023) subliniază că mediul militar este „un generator de stres ocupațional” și că reziliența este esențială pentru adaptare și performanță. Această reziliență trebuie susținută instituțional, inclusiv în etapa post-misiune.

6. Dimensiunea morală a responsabilității statului

Dincolo de respectarea formală a legislației, responsabilitatea statului față de veterani trebuie analizată și din perspectivă morală. Simplul fapt că statul îndeplinește cerințele minime legale nu garantează protecția reală a veteranilor. Barnes și Doty (2010) subliniază că leadershipul etic presupune nu doar conformarea la norme, ci și asumarea activă a responsabilității față de cei aflați în subordine sau în grija instituției.

7. Concluzii

Responsabilitatea statului în garantarea drepturilor veteranilor din teatrele de operații este una complexă și multidimensională. Analiza cadrului juridic și a situațiilor practice evidențiază necesitatea unei abordări integrate, bazate pe drepturile omului, bună guvernare și etică instituțională.

Un stat care își asumă în mod real această responsabilitate investește în mecanisme eficiente de sprijin, prevenție și reintegrare, asigurând astfel respectarea autentică a demnității umane și protejând integritatea celor care au servit în teatrele de operații.

Bibliografie

- American Psychiatric Association. (2022). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed., text rev.). <https://doi.org/10.1176/appi.books.9780890425787>
- Badiu, M. I., & Țică, L. A. (2023). Reziliența liderului militar – trăsături definitorii și capacitatea de a influența mediul operațional. *Buletinul Universității Naționale de Apărare „Carol I”*, 25(2), 134–141. <https://doi.org/10.53477/2065-8281-23-24>
- Barnes, C. M., & Doty, J. (2010). What does contemporary science say about ethical leadership? *Military Review*, 90(5), 90–93. <https://www.armyupress.army.mil/>
- Bowles, S., Bartone, P., Ross, D., Berman, M., Rabinowitz, Y., Hawley, S., Zona, D., Talbot, M., & Bates, M. (2017). Well-being in the military. În J. H. Laurence & M. D. Matthews (Eds.), *Handbook of military psychology* (pp. 213–238). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-319-66192-6_14
- NATO. (2020). *Consolidarea integrității în operațiuni: Manual ACO*. Allied Command Operations.
- Uniunea Europeană. (2016). Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, C 202/389. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:12016P/TXT>

4.4 Protecția drepturilor veteranilor din teatrele de operații: cadrul juridic și perspective de reformă (RO)

Bârzan Carmen Aurelia¹

¹Consilier juridic

Oprina Constantin²

²Lector universitar jurist, Universitatea de Vest din Timișoara

ORCID: [0009-0002-0680-0837](https://orcid.org/0009-0002-0680-0837)

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18935019>

Citare recomandată (APA 7)

Bârzan, C. A. și Oprina, C. (2026). Protecția drepturilor veteranilor din teatrele de operații: cadrul juridic și perspective de reformă. *Revista Română de Asistență Socială Militară*, 1(1). <https://doi.org/10.5281/zenodo.18935019>

Rezumat

Lucrarea analizează responsabilitatea multidimensională a statului român față de veteranii din teatrele de operații, evidențiind tranziția de la recunoașterea simbolică la un cadru juridic solid, consolidat prin Legea nr. 168/2020. Studiul trece în revistă contextul istoric al participării militarilor români în misiuni internaționale sub egida ONU și NATO și examinează drepturile specifice acordate veteranilor, răniților și urmașilor acestora. O atenție deosebită este acordată problematicii sănătății mintale, în special tulburării de stres posttraumatic (PTSD), prin prisma noilor tehnologii terapeutice precum realitatea virtuală (VR). În final, lucrarea semnalează provocările actuale legate de implementarea legislativă, inechitățile fiscale generate de Legea nr. 239/2025 și barierele birocratice care pot limita accesul efectiv la drepturi.

Cuvinte-cheie: drepturi militare, Legea nr. 168/2020, PTSD, responsabilitatea statului, reintegrare, teatre de operații, veterani.

Abstract

The paper analyzes the multidimensional responsibility of the Romanian state towards the veterans in the theaters of operations, highlighting the transition from symbolic recognition to a solid legal framework, strengthened by Law no. 168/2020. The study reviews the historical context of the participation of the Romanian military in international missions under the aegis of the UN and NATO and examines the specific rights granted to veterans, wounded and their descendants. Particular attention is paid to mental health issues, especially post-traumatic stress disorder (PTSD), through the prism of new therapeutic technologies such as virtual reality (VR). Finally, the paper points out the current challenges related to legislative implementation, the fiscal inequities generated by Law no. 239/2025 and bureaucratic barriers that may limit effective access to rights.

Keywords: military rights, Law no. 168/2020, PTSD, state responsibility, reintegration, theaters of operations, veterans.

1. Introducere

Statul român are o responsabilitate profundă, atât morală, cât și legală față de cetățenii săi care și-au riscat viața în misiuni militare externe desfășurate sub egida ONU, NATO sau a coalițiilor internaționale. Veteranii din teatrele de operații reprezintă o categorie distinctă de eroi moderni, implicați în misiuni începând din anii 1990, în zone precum Bosnia-Herțegovina, Kosovo, Irak, Afganistan, Angola, Somalia și, mai recent, Republica Centrafricană, Mali sau Polonia.

Până în prezent, România a pierdut 30 de militari în aceste misiuni, iar peste 200 au fost răniți, conform declarațiilor oficiale din 2025 ale Ministerului Apărării Naționale (MApN). Aceste cifre reflectă nu doar un cost uman, ci și o obligație instituțională de a asigura recunoașterea și protecția celor care au servit națiunea în condiții de risc.

Prezentul articol examinează cadrul juridic și moral al protecției drepturilor veteranilor din teatrele de operații, fiind analizate drepturile financiare, medicale și psihologice, problemele de implementare și direcțiile necesare de reformă.

2. Cadrul teoretic și contextul istoric

Responsabilitatea statului față de veterani derivă din trei surse normative fundamentale: principiile constituționale, obligații internaționale și legislația națională specifică. Articolul 118 din Constituția României consacră obligația statului de a asigura apărarea națională și, implicit, protecția celor care o îndeplinesc.

La nivel internațional, Convențiile de la Geneva privind protecția victimelor războaielor și angajamentele NATO privind sprijinul acordat veteranilor stabilesc standarde minime pe care statele membre sunt obligate să le respecte. România, în calitate de membru NATO din 2004, a preluat aceste angajamente și le-a transpus treptat în legislația națională.

Contextul participării României la misiuni internaționale, cu mii de militari dislocați anual, a determinat necesitatea unui cadru legislativ coerent care să depășească fragmentarea normativă anterioară.

3. Cadrul juridic — Legea nr. 168/2020

Principalul act normativ este reprezentat de Legea nr. 168/2020 pentru recunoașterea meritelor personalului participant la acțiuni militare, misiuni și operații pe teritoriul sau în afara teritoriului statului român și acordarea unor drepturi acestuia, familiei acestuia și urmașilor celui decedat. Promulgată în anul 2020 și aplicată din anul 2021, această lege înlocuiește OUG nr. 82/2006 și oferă un sistem coerent de recunoaștere și sprijin pentru veteranii din teatrele de operații.

În contextul participării României la peste 30 de misiuni internaționale, cu mii de militari dislocați anual, statul trebuie să asigure nu doar recunoașterea simbolică, ci și drepturi concrete: financiare, medicale, psihologice și sociale.

3.1. Definiția veteranului din teatrele de operații

Legea nr. 168/2020 stabilește că veteran din teatrele de operații este personalul participant la acțiuni militare, misiuni și operații în afara teritoriului României, care îndeplinește următoarele criterii:

- **Veteran din teatrele de operații:** personal participant la misiuni externe cel puțin 120 de zile (cumulativ sau neîntrerupt).
- **Veteran rănit/invalid sau cu afecțiuni:** calitate atribuită indiferent de durată, dacă afecțiunile (fizice/psihice, inclusiv PTSD) sunt legate de misiune.

În fiecare an, pe 11 noiembrie, MApN organizează celebrarea Zilei veteranilor din teatrele de operații. Normele de aplicare sunt aprobate prin Ordinul MApN nr. M-7/2021 și Ordinul MAI nr. 48/2021.

3.2. Drepturile acordate

Drepturile sunt diferențiate în funcție de categoria veteranilor:

A. Veterani fără invaliditate sau afecțiuni:

- Dreptul de a purta uniforma militară după trecerea în rezervă.
- Sumă forfetară lunară neimpozabilă de 25% din salariul minim brut (în activitate).
- Indemnizație lunară neimpozabilă de 1.000 lei după trecerea în rezervă/retragere.
- Asistență medicală și psihologică gratuită.
- Prioritate la reconversie profesională și locuințe de serviciu.

B. Veterani răniți, invalizi sau cu afecțiuni fizice/psihice:

- Indemnizație lunară de invaliditate: 2 câștiguri salariale medii brute (grad I), 1,5 câștiguri (grad II), 1 câștig salarial mediu brut (grad III).

- Indemnizație pentru însoțitor (grad I): egală cu câștigul salarial mediu brut.
- Tratament medical gratuit în țară și străinătate, inclusiv evacuare medicală.
- Asistență psihologică specializată pentru PTSD și alte tulburări.
- Reîncadrare în funcții militare/civile, la cerere.

C. Familii și urmași ai decedaților:

- Drepturi similare cu cele ale veteranilor invalizi.
- Sprijin pentru educație și reconversie profesională.

Modificările legislative recente (2024–2025) extind indemnizația la cei care își încetează raporturile de muncă/serviciu și introduc scutiri fiscale la impozite pe clădiri și terenuri pentru anumite categorii. Legea nr. 239/2025 a fost totuși criticată de Asociația Militarilor Veterani și Veteranilor cu Dizabilități (AMVVD) ca inechitabilă, întrucât transferă decizia scutiilor fiscale către consiliile locale, generând discriminare între veteranii din zonele urbane față de cele rurale și chiar între veteranii din localități diferite.

4. PTSD și sănătatea mintală a veteranilor

Una dintre cele mai grave consecințe ale participării militarilor la misiuni internaționale în teatrele de operații este sindromul de stres posttraumatic (PTSD), recunoscut oficial în Legea nr. 168/2020 alături de alte afecțiuni psihice comorbide. Simptomatologia PTSD include: reexperimentare traumatică, evitarea stimulilor asociați, hipervigilență și tulburări emoționale persistente (American Psychiatric Association, 2022).

4.1. Programe de intervenție implementate

Pentru tratarea PTSD, au fost implementate mai multe măsuri:

- MAPN a introdus psihologi clinicieni operaționali și terapie prin realitate virtuală (VR) pentru expunere controlată la traume.
- Institutul pentru Studiul și Tratamentul Traumei (ISTT) oferă programe dedicate veteranilor, inclusiv psihoterapie integrativă de tip EMDR.
- Aplicația PTSD Help oferă asistență gratuită: autoevaluare, exerciții de relaxare, gestionarea furiei și direcționare către ajutor profesional de urgență.

Problemele persistă: diagnostic târziu (uneori după 10 ani), stigmatizare și resurse limitate. Studiile indică faptul că mii de veterani sunt afectați, dar doar câteva zeci sunt diagnosticați oficial (Bowles et al., 2017). Statul are responsabilitatea de a extinde

programele de prevenție — screening pre/post-misiune — și de a asigura tratament gratuit pentru toți veteranii afectați.

5. Probleme de implementare

Deși Legea nr. 168/2020 reprezintă un cadru legislativ solid, implementarea sa ridică probleme semnificative care afectează accesul efectiv al veteranilor la drepturile prevăzute:

- Întârzieri în eliberarea legitimațiilor și acordarea indemnizațiilor.
- Litigii privind diurne neachitate în misiuni.
- Resurse insuficiente alocate pentru sănătate mintală.
- Veteranii fără răni sau afecțiuni beneficiază de drepturi semnificativ mai reduse față de veteranii răniți, generând un sentiment de inechitate.
- Transferul deciziei privind scutiile fiscale către consiliile locale generează inechitate teritorială prin Legea nr. 239/2025.

Aceste probleme relevă un decalaj persistent între litera legii și aplicarea sa concretă, decalaj care afectează tocmai categoriile cele mai vulnerabile dintre veterani.

6. Concluzii

Responsabilitatea statului român în garantarea drepturilor veteranilor din teatrele de operații este mai mult decât o obligație legală: este o datorie de onoare față de cei care au servit națiunea în condiții extreme.

Legea nr. 168/2020 reprezintă un pas important spre alinierea la standarde internaționale, oferind drepturi financiare, medicale și sociale esențiale, însă succesul real depinde de eliminarea birocrăției, extinderea screening-ului pentru sănătate mintală și rezolvarea inechităților fiscale generate de legislația recentă.

Prin respectarea și aplicarea întocmai a acestor drepturi, România își onorează eroii, transmițând un mesaj clar cu privire la valoarea sacrificiului personal în serviciul națiunii. Investiția în bunăstarea veteranilor nu este un cost, ci o garanție a rezilienței instituționale a forțelor armate.

Bibliografie

American Psychiatric Association. (2022). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed., text rev.). <https://doi.org/10.1176/appi.books.9780890425787>

Bowles, S. V., et al. (2017). Challenges of post-deployment reintegration: A multidimensional approach to veteran well-being. *Journal of Military and Veterans' Health*.

Constituția României, art. 118. <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/1413>

Legea nr. 80 din 11 iulie 1995 privind statutul cadrelor militare. *Monitorul Oficial nr. 155 din 20 iulie 1995*. <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/6151>

Legea nr. 384 din 10 octombrie 2006 privind statutul soldaților și gradaților profesioniști. *Monitorul Oficial nr. 868 din 24 octombrie 2006*. <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/76140>

Legea nr. 168 din 7 august 2020 pentru recunoașterea meritelor personalului participant la acțiuni militare, misiuni și operații pe teritoriul sau în afara teritoriului statului român și acordarea unor drepturi acestuia, familiei acestuia și urmașilor celui decedat. *Monitorul Oficial nr. 715 din 8 august 2020*. <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/228752>

4.5 Studiu de caz privind intervenția asistenței sociale militare în sprijinul veteranilor din teatrele de operații (RO)

Doca Adriana¹

¹*Economist, asistent social*

Oprina Constantin²

²*Lector universitar jurist, Universitatea de Vest din Timisoara*

ORCID: [0009-0002-0680-0837](https://orcid.org/0009-0002-0680-0837)

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18915252>

Citare recomandata (APA 7)

Doca, A. si Oprina, C. (2026). Studiu de caz privind intervenția asistenței sociale militare în sprijinul veteranilor din teatrele de operații. *Revista Română de Asistență Socială Militară*, 1(1). <https://doi.org/10.5281/zenodo.18915252>

Rezumat

Prezentul studiu de caz analizează eficiența intervenției asistenței sociale militare în procesul de reintegrare a veteranilor din teatrele de operații diagnosticați cu tulburare de stres posttraumatic (PTSD). Obiectivul principal al cercetării a fost evaluarea modului în care

mecanismele practice ale asistenței sociale militare transformă responsabilitatea formală a statului în beneficii concrete pentru beneficiari. Metodologia utilizată a inclus interviul, observația și analiza documentelor, fiind implementat un plan de intervenție multidimensional pe cinci direcții: echilibrul emotional, acces la drepturi egale, climatul familial, autonomia profesională și suportul social. Rezultatele, evaluate pe parcursul a șase luni prin indicatori calitativi și cantitativi, au demonstrat o ameliorare semnificativă a calității subiectului și a stabilității ocupaționale. Concluziile evidențiază faptul că, deși cadrul legislativ (Legea nr. 168/2020) oferă o bază teoretică, succesul reintegrării depinde critic de medierea activă a asistentului social militar fiind necesară o reformă legislativă integrată și simplificarea procedurilor administrative în vederea reducerii discrepanțelor dintre norma juridică și realitatea socială a veteranilor din teatrele de operații.

Cuvinte-cheie: asistenta sociala militara, veterani, teatre de operatii, PTSD, responsabilitatea statului, reintegrare sociala.

Abstract

The present case study analyzes the effectiveness of military social assistance intervention in the process of reintegration of veterans from operating theaters diagnosed with post-traumatic stress disorder (PTSD). The main objective of the research was to evaluate how the practical mechanisms of military social assistance transform the formal responsibility of the state into concrete benefits for the beneficiaries. The methodology used included the interview, observation and analysis of documents, and a multidimensional intervention plan was implemented on five directions: emotional balance, access to equal rights, family climate, professional autonomy and social support. The results, evaluated over six months through qualitative and quantitative indicators, demonstrated a significant improvement in subject quality and occupational stability. The conclusions highlight the fact that, although the legislative framework (Law no. 168/2020) provides a theoretical basis, the success of reintegration critically depends on the active mediation of the military social worker, requiring an integrated legislative reform and simplification of administrative procedures in order to reduce the discrepancies between the legal norm and the social reality of veterans in theaters of operations.

Keywords: military social assistance, veterans, theaters of operations, PTSD, state responsibility, social reintegration.

1. Cadrul metodologic pentru intervenția asistenței sociale militare

Studiul de caz permite analiza modului concret în care responsabilitatea statului se manifestă prin intermediul asistenței sociale militare, dincolo de prevederile formale ale legislației (Stan et al., 2019).

Cazul prezentat este unul tipologic pentru categoria veteranilor din teatrele de operații și reflectă dificultățile frecvente de reintegrare, fiind prezentat sub protecția anonimatului.

A. Prezentarea generală a cazului

Subiectul A. este un veteran al unei misiuni NATO desfășurate în Afganistan, în vârstă de 38 de ani, căsătorit, tata a doi copii minori. După trecerea în rezervă, acesta a întâmpinat dificultăți majore în adaptarea pe piața muncii civile.

La aproximativ un an, acesta a fost diagnosticat cu tulburare de stres posttraumatic (PTSD), manifestată prin iritabilitate, insomnie, dificultăți de concentrare, conducând la degradarea relațiilor familiale și la instabilitate profesională.

B. Evaluarea socială și planul de intervenție

Evaluarea socială realizată de asistentul social militar prin interviu, observație și analiza documentelor existente a relevat un cumul de factori de vulnerabilitate. În urma acesteia, s-a elaborat un plan de intervenție cu cinci puncte strategice:

1. Stabilizarea echilibrului emoțional
2. Medierea accesului la drepturile legale
3. Ameliorarea climatului familial
4. Redobândirea autonomiei socio-profesionale
5. Facilitarea accesului la rețeaua de suport social

Evaluarea inițială a confirmat necesitatea unei intervenții multidisciplinare, cu implicarea serviciilor medicale, psihologice și sociale.

C. Indicatori de evaluare a intervenției

Evaluarea intervenției s-a realizat prin utilizarea unor indicatori specifici, care permit măsurarea progresului și eficienței acțiunilor întreprinse.

Tabel: Indicatori de evaluare utilizați în studiul de caz:

Domeniu	Indicatori calitativi
Psihologic	Reducerea anxietății, calitatea somnului
Social	Creșterea interacțiunii sociale
Familial	Diminuarea stărilor conflictuale
Profesional	Creșterea stabilității ocupaționale
Instituțional	Acces la drepturi

2. Rezultatele intervenției și analiza acestora

După o perioadă de șase luni de intervenție, s-au înregistrat îmbunătățiri semnificative la nivel psihologic și social. Subiectul A. a reușit să-și păstreze locul de muncă, relațiile familiale s-au ameliorat, iar accesul la drepturile prevăzute de legislație a fost facilitat prin mediere instituțională.

Cu toate acestea, analiza rezultatelor evidențiază dependența semnificativă a succesului intervenției de implicarea asistentului social militar. Fără acest sprijin, mecanismele instituționale rigide ar fi îngreunat considerabil accesul la drepturi. (Maguire & Wilson, 2013).

3. Concluzii și recomandari

Analiza evidențiază că responsabilitatea statului în garantarea drepturilor veteranilor din teatrele de operații are o dublă dimensiune: formală — prin existența cadrului legislativ — și practică — prin intervenția asistenței sociale militare.

Principalele concluzii pot fi sintetizate astfel:

1. **Fragmentarea legislativă și lipsa unor proceduri unitare** afectează accesul veteranilor la drepturile lor (Stan et al., 2019).

2. **Rolul asistenței sociale militare** este esențial în transformarea drepturilor formale în beneficii reale (Maguire & Wilson, 2013).
3. **Indicatorii de evaluare** confirmă că succesul intervenției depinde de personalizarea planului și de monitorizarea continuă (Herman, 2015).
4. **Dificultățile administrative și birocratice** accentuează stresul psihologic și instabilitatea familială a veteranilor.

Aceste constatări subliniază faptul că responsabilitatea statului nu se limitează la recunoașterea simbolică a meritelor, ci implică și asigurarea unor mecanisme concrete, eficiente și coerente de sprijin social.

Pe baza concluziilor, se recomandă următoarele măsuri pentru consolidarea responsabilității statului:

1. **Reforma legislativă și corelarea actelor normative**
 - Unificarea Legii nr. 44/1994 și a Legii nr. 168/2020 într-un cadru legislativ integrat, care să prevadă atât drepturi materiale, cât și servicii psihosociale.
 - Introducerea unor norme metodologice clare pentru aplicarea drepturilor și responsabilităților instituțiilor implicate.
2. **Simplificarea și standardizarea procedurilor administrative**
 - Reducerea birocrăției și stabilirea unor termene unitare pentru soluționarea dosarelor.
 - Crearea unui mecanism centralizat de coordonare interinstituțională.
3. **Consolidarea rolului asistenței sociale militare**
 - Creșterea numărului de asistenți sociali militari specializați în sprijinirea veteranilor.
 - Dezvoltarea programelor de formare profesională continuă pentru gestionarea tulburărilor psihosociale specifice veteranilor.
4. **Monitorizarea și evaluarea continuă a intervențiilor**
 - Stabilirea de indicatori cantitativi și calitativi care să permită evaluarea eficienței programelor de sprijin social.
 - Implementarea unui sistem de raportare periodică pentru a identifica rapid disfuncționalitățile.
5. **Dezvoltarea politicilor preventive și a serviciilor integrate**

- Crearea unor programe de sprijin psihosocial post-misiune, pentru prevenirea agravării tulburărilor psihologice.
- Integrarea serviciilor sociale, medicale și de reintegrare profesională într-un model multidisciplinar și adaptat nevoilor veteranilor.

Responsabilitatea statului trebuie privită ca un proces activ și continuu, care implică reformă legislativă, eficiență instituțională și angajament profesional constant.

Referințe bibliografice

Constituția României. (2003). *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 767 din 31 octombrie 2003.

Herman, J. L. (2015). *Trauma and recovery: The aftermath of violence — from domestic abuse to political terror*. Basic Books.

Legea nr. 44/1994 privind veteranii de razboi, precum și unele drepturi ale invalizilor și vaduvelor de razboi. (1994). *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 172 din 7 iulie 1994.

Legea nr. 168/2020 pentru recunoașterea meritelor personalului participant la acțiuni militare, misiuni și operații pe teritoriul său sau în afara teritoriului statului român. (2020). *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 715 din 8 august 2020.

Maguire, E., & Wilson, J. (2013). *Soldiers, veterans and social work practice*. Oxford University Press.

4.6 Dincolo de misiune: protecția veteranilor și rolul asistenței sociale militare (RO)

Honcu Aureliana Constantina¹

¹Sublocotenent (r) asistent social

Oprina Constantin²

²Lector universitar jurist, Universitatea de Vest din Timișoara

ORCID: [0009-0002-0680-0837](https://orcid.org/0009-0002-0680-0837)

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18933217>

Citare recomandată (APA 7)

Honcu, A. C. și Oprina, C. (2026). Dincolo de misiune: protecția veteranilor și rolul asistenței sociale militare. *Revista Română de Asistență Socială Militară*, 1(1).

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18933217>

Rezumat

Lucrarea analizează dimensiunea morală și juridică a responsabilității statului față de veteranii din teatrele de operații, evidențiind necesitatea unui cadru metodologic integrat pentru intervenția asistenței sociale militare. Articolul explorează fundamentele etice ale datoriei statului raportate la Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene și evaluează eficiența mecanismelor legislative naționale în asigurarea rezilienței post-misiune. Analiza subliniază o discrepanță semnificativă între recunoașterea formală a statutului de veteran din teatrele de operații și realitatea administrativă, marcată adesea de existența unor proceduri birocratice greoaie și fragmentare instituțională. Concluziile indică faptul că sprijinul statului trebuie să depășească sfera compensațiilor financiare, integrând măsuri holistice de asistență psihosocială, comunicare transparentă și proceduri simplificate. Lucrarea argumentează că succesul reintegrării veteranilor depinde de transformarea drepturilor simbolice în beneficii practice accesibile, esențiale pentru menținerea demnității umane și a coeziunii sociale între armată și societate, cu consecințe pozitive asupra creșterii bunăstării psihosociale a beneficiarilor.

Cuvinte-cheie: asistență socială militară, bunăstare psihosocială, reintegrare socială, responsabilitatea statului, veterani.

Abstract

The paper analyzes the moral and legal dimension of the state's responsibility towards veterans in theaters of operations, highlighting the need for an integrated methodological framework for the intervention of military social assistance. The article explores the ethical foundations of state debt in relation to the Charter of Fundamental Rights of the European Union and assesses the effectiveness of national legislative mechanisms in ensuring post-mission resilience. The analysis highlights a significant discrepancy between the formal recognition of the status of veteran in the theaters of operations and the administrative reality, often marked by the existence of cumbersome bureaucratic procedures and institutional

fragmentation. The conclusions indicate that state support needs to go beyond the scope of financial compensation, integrating holistic psychosocial assistance measures, transparent communication and simplified procedures. The paper argues that the success of veterans' reintegration depends on transforming symbolic rights into accessible practical benefits, essential for maintaining human dignity and social cohesion between the military and society, with positive consequences on increasing the psychosocial well-being of beneficiaries.

Keywords: military social work, psychosocial well-being, resilience, state responsibility, veterans.

1. Introducere și dimensiunea morală

Participarea militarilor români în teatrele de operații este o experiență care implică atât provocări fizice și psihice, cât și asumarea unui grad ridicat de responsabilitate pentru securitatea națională și internațională. Statul are o datorie morală și legală incontestabilă de a recunoaște și de a proteja drepturile veteranilor.

Pornind de la Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene (2012), demnitatea umană și integritatea persoanei trebuie respectate în toate circumstanțele. În contextul participării României la misiuni internaționale, problematica veteranilor devine nu doar una juridică, ci și una de interes public major.

2. Cadrul legal și recunoașterea instituțională

Legislația română oferă un cadru formal pentru recunoașterea statutului de veteran, stabilind criterii clare privind acordarea beneficiilor asociate. Această recunoaștere nu are doar o dimensiune juridică, ci și una morală și instituțională, fiind expresia responsabilității statului față de personalul militar care a participat la misiuni cu grad ridicat de risc. Așa cum este subliniat în Manualul ACO — Consolidarea Integrității în Operațiuni (2020), recunoașterea contribuției personalului implicat în astfel de misiuni reprezintă un element esențial al integrității instituționale.

Din această perspectivă, responsabilitatea statului față de veterani nu se limitează doar la momentul încheierii misiunii sau la acordarea formală a statutului de veteran, ci implică un angajament continuu, concretizat prin acces real la drepturi sociale, medicale și simbolice. Indemnizațiile, facilitățile medicale sau alte beneficii sociale nu trebuie privite ca simple

recompense, ci ca mecanisme de compensare pentru riscurile asumate și pentru impactul pe termen lung asupra vieții personale și profesionale a veteranilor.

3. Reziliența și sprijinul post-misiune

Literatura de specialitate evidențiază importanța sprijinului post-misiune pentru menținerea rezilienței individuale. Popa și Marinescu (2019) arată că echilibrul psihologic al personalului depinde în mare măsură de asistența primită după întoarcerea în țară. Acest sprijin trebuie să fie holistic, incluzând asistență psihologică specializată și măsuri de reintegrare socială și profesională, dincolo de compensațiile financiare.

Un aspect esențial care ține de responsabilitatea statului față de veterani este modul în care drepturile sunt comunicate și explicate beneficiarilor. Deși cadrul legal poate fi bine structurat, eficiența sa este redusă dacă beneficiarii nu cunosc exact drepturile de care pot beneficia sau procedurile necesare pentru accesarea lor. Prin urmare, informarea eficientă trebuie să fie considerată parte integrantă a politicilor publice dedicate veteranilor.

4. Provocări practice și disfuncționalități administrative

Deși cadrul legislativ este clar, aplicarea sa întâmpină dificultăți care pun sub semnul întrebării caracterul efectiv al protecției statului. În absența unei coordonări eficiente, există riscul ca veteranul să se confrunte cu proceduri birocratice greoaie și cu situații în care este direcționat de la o instituție la alta fără a primi un sprijin concret.

Un alt element important este necesitatea evaluării periodice a politicilor și programelor dedicate veteranilor. Nevoile acestora nu sunt statice și pot evolua în timp, în funcție de vârstă, de starea de sănătate sau de contextul socio-economic. Prin urmare, responsabilitatea statului presupune nu doar adoptarea inițială a unor măsuri legislative, ci și adaptarea constantă a acestora la realitățile existente.

5. Dimensiunea simbolică și coeziunea socială

Dimensiunea simbolică a recunoașterii joacă un rol semnificativ în menținerea demnității și a respectului social față de veterani. Evenimentele comemorative, însemnele onorifice sau simplele gesturi de apreciere publică contribuie la consolidarea legăturii dintre societate și armată. Aceste forme de recunoaștere nu au doar o valoare simbolică, ci și una socială, facilitând integrarea veteranilor în comunitate și reafirmând faptul că sprijinul acordat acestora reprezintă o datorie de onoare a statului și a societății în ansamblu.

Deși legislația română stabilește un cadru clar pentru recunoașterea și protecția drepturilor veteranilor din teatrele de operații, aplicarea sa în practică evidențiază o serie de dificultăți care pun sub semnul întrebării caracterul efectiv al responsabilității statului. Diferența dintre normele juridice și realitatea administrativă cu care se confruntă veteranii indică faptul că simpla existență a legii nu este suficientă pentru garantarea drepturilor, dacă aceasta nu este susținută de mecanisme funcționale și eficiente de implementare.

Una dintre cele mai frecvente probleme este reprezentată de caracterul greoi al procedurilor administrative necesare pentru recunoașterea statutului de veteran și pentru accesarea drepturilor aferente. Termenele lungi de soluționare, cerințele documentare complexe și lipsa unei coordonări clare între instituțiile implicate conduc, în numeroase cazuri, la întârzieri semnificative în acordarea sprijinului. Aceste disfuncționalități afectează în mod direct beneficiarii, mai ales în perioada imediat următoare încheierii misiunilor, când nevoia de sprijin este cea mai ridicată.

În acest sens, Buletinul Universității Naționale de Apărare „Carol I” (2020, p. 45–46) subliniază faptul că întârzierile în acordarea sprijinului financiar și accesul întârziat la servicii medicale și psihologice specializate au un impact direct asupra procesului de reintegrare socială și profesională a veteranilor. Lipsa unui sprijin prompt poate accentua vulnerabilitățile existente, afectând stabilitatea economică, sănătatea și capacitatea de adaptare la viața civilă.

6. Concluzii

Responsabilitatea statului în asigurarea drepturilor veteranilor este una complexă și nu poate fi redusă la simpla respectare a unor obligații legale. Ea presupune o preocupare constantă pentru bunăstarea psihologică și socială a celor care au acceptat riscuri majore în numele securității colective.

Analiza cadrului legislativ național, raportată la principiile europene, arată că România a făcut pași importanți în recunoașterea și protecția veteranilor. Cu toate acestea, realitatea aplicării practice scoate în evidență existența unor dificultăți legate de implementarea măsurilor și de accesul efectiv la drepturile și serviciile prevăzute.

Sprijinul instituțional, sub forma compensațiilor financiare, a serviciilor medicale și a asistenței psihosociale, are un rol esențial în menținerea rezilienței veteranilor și în procesul de reintegrare în societate. Este important ca drepturile recunoscute prin lege să nu rămână doar la nivel declarativ, ci să se reflecte în viața de zi cu zi a celor vizați.

O colaborare mai strânsă între instituțiile statului, organizațiile veteranilor și comunitățile locale poate face diferența între un drept recunoscut formal și unul aplicat efectiv. Respectul față de veterani nu ar trebui perceput doar ca o obligație legală, ci și ca o expresie a responsabilității sociale și a datoriei de onoare a statului și a societății.

În final, respectul față de veterani nu ar trebui perceput doar ca o obligație legală, ci și ca o expresie a responsabilității sociale și a datoriei de onoare a statului și a societății. Un sprijin real și constant nu doar că îndeplinește cerințele formale, ci contribuie la consolidarea încrederii între cetățeni și instituții, întărind astfel coeziunea socială și legătura dintre armată și societate.

Referințe bibliografice

Allied Command Operations. (2020). *Consolidarea integrității în operațiuni: Manual ACO*. NATO.

Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene. (2012). *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, C 326/391.

Popa, I., & Marinescu, D. (2019). Reziliența liderului militar – trăsături definitorii și capacitatea de a influența mediul operațional. *Buletinul Universității Naționale de Apărare „Carol I”*, 32–35.

Universitatea Națională de Apărare „Carol I”. (2020). *Buletinul Universității Naționale de Apărare „Carol I”*. <https://buletinul.unap.ro>

4.7 Emotional Numbing and Resilience of War Veterans: The Role of Military Social Work in Recovery and Reintegration (EN)

[\[Citește în română\]](#)

Honcu Aureliana Constantina¹

¹*Second Lieutenant (r), Social Worker*

Mihai Gheorghe²

²*Colonel (r), Engineer*

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.19260378>

Recommended Citation (APA 7)

Honcu, A. C., & Mihai, G. (2026). Emotional numbing and resilience of war veterans: The role of military social work in recovery and reintegration. *Romanian Journal of Military Social Work*, 1(1). <https://doi.org/10.5281/zenodo.19260378>

Abstract

The paper analyzes the phenomenon of emotional numbing among war veterans, highlighting the impact of traumatic experiences on emotional and social life. Starting from the difference between stress and psychological trauma, the article explores the symptoms of post-traumatic stress disorder (PTSD) and the emotional protection mechanisms developed in a military context. The resilience perspective is presented as a resource-oriented approach, complementary to clinical intervention. The role of military social work is analyzed in relation to facilitating the transition to civilian life, family support and the development of recovery and reintegration programs.

Keywords: emotional numbing, military social work, PTSD, reintegration, resilience, trauma, veterans.

1. Introduction

For many war veterans, coming home does not always mark the end of confronting the effects of their experiences. Although the dangers and tensions of conflict zones are left behind, the memories and emotional impact of those experiences often continue to influence daily life. Many veterans describe a state that is difficult to define: emotions seem muted, and the ability to feel joy or sadness no longer has the same intensity as before. Instead of ordinary emotional reactions, there is sometimes a feeling of inner emptiness or a detachment from one's own inner life.

This reaction is frequently described as emotional numbing and often occurs among individuals who have been exposed to intense traumatic experiences. In the military

environment, repeated contact with dangerous situations, the loss of comrades, or exposure to violence can trigger psychological protection mechanisms. During missions, emotional detachment may function as an adaptive strategy that allows soldiers to carry out their duties under extreme conditions. However, after returning to civilian life, this emotional distancing can hinder relationships with family and the process of social readjustment.

In the specialist literature, these manifestations are frequently associated with post-traumatic stress disorder (PTSD), a psychological condition that can arise following exposure to traumatic events. Researchers such as Bessel van der Kolk and Judith Herman emphasize that trauma does not only affect the memory of a difficult event, but also the way in which individuals perceive their emotions, relationships, and personal safety. From this perspective, understanding the psychological reactions of veterans becomes essential both from a psychological and social standpoint.

This paper analyzes the phenomenon of emotional numbing among war veterans, highlighting the impact of traumatic experiences on emotional and social life, as well as the role of support interventions and military social work in the recovery and reintegration process.

2. PTSD in War Veterans

To understand the psychological reactions of veterans, it is important to distinguish between stress and trauma — two concepts that, although sometimes used as synonyms in everyday language, describe distinct experiences.

According to Fischer and Riedesser (1998), stress represents the organism's reaction to a demanding situation or external pressure. In such contexts, the person mobilizes personal resources to cope with difficulties. In many cases, the effort to adapt contributes to overcoming the situation and restoring equilibrium.

Psychological trauma, however, occurs in situations where the perceived danger exceeds the individual's capacity to manage it. In such moments, the person may feel that they have lost control of the situation and that personal resources are insufficient to cope with

the event. The traumatic experience is often accompanied by intense fear, helplessness, or a sense of vulnerability.

Psychiatrist Judith Herman (1992) emphasizes that trauma can profoundly affect the perception of personal safety and relationships with others. She highlights that traumatic experiences do not only influence the memory of the event, but can also alter the way in which the individual organizes their emotional and social life.

War experiences represent a relevant example of such traumatic situations and are frequently associated with post-traumatic stress disorder (PTSD). This disorder arises as a reaction to events involving serious threats to life or physical integrity, such as armed conflicts, human losses, or repeated exposure to violent situations.

Among the characteristic symptoms of PTSD are:

- re-experiencing the traumatic event through nightmares or intrusive memories;
- avoidance of situations or places that may reactivate traumatic memories;
- a constant state of alertness or hypervigilance, manifested through irritability or sleep difficulties.

Another frequently encountered symptom is emotional numbing. Affected individuals may have the impression that their emotional reactions are diminished or distant. Emotions such as joy, sadness, or affection are perceived with reduced intensity, and relationships with others may become more difficult.

Research conducted on veterans involved in the recent conflicts in Iraq and Afghanistan indicates that a significant proportion of them experience symptoms associated with PTSD after returning from deployment (Hoge et al., 2004). These difficulties can influence adjustment to civilian life and may affect family and social relationships.

In the context of military operations, emotional detachment may initially function as a protective mechanism that allows the soldier to act effectively under extreme stress. Nevertheless, after the conclusion of missions, this same reaction can become a barrier in the social reintegration process.

The factors that influence the onset of PTSD are variable. Beyond direct exposure to traumatic events, the individual's prior experiences, personal stress management strategies, and the level of social support available after returning from deployment all play a role.

3. Resilience — A Resource-Oriented Perspective

Although post-traumatic stress disorder can have a major impact on the lives of veterans, recent research has also highlighted their capacity to adapt and rebuild psychological and social equilibrium. This capacity is referred to as resilience.

Resilience is often defined as the ability of a person to cope with the demands of the environment without undergoing significant changes to personality structure that would negatively affect the processes of development, adaptation, and socialization.

„Resilience can be considered as the capacity of the human being to cope with any type of demands from the environment, without suffering significant accentuations on the personality structure that would negatively affect the processes of development, adaptation and socialization” (Bucur, 2025–2026).

This perspective places emphasis on the individual's internal resources and on the ability to regain emotional balance even under conditions of severe stress or following traumatic experiences.

In the field of military social work, the resilience-based approach has led to the development of interventions that are not limited to managing PTSD symptoms, but also seek to strengthen the personal and social capacities of veterans. Thus, the recovery process becomes an active and integrative one, in which both the difficulties and the adaptive and growth potential of each individual are valued.

4. The War Veteran: Traumas, Emotions and Reflections

The experience of war and its impact on the emotional lives of military personnel are frequently reflected in literature and film as well. These representations contribute to an understanding of the human dimension of war traumas.

In the novel *The Things They Carried*, author Tim O'Brien (1990) describes how soldiers carry not only military equipment, but also the emotional burden of experiences lived during conflict. The stories highlight feelings such as fear, guilt, and loss, which continue to influence the lives of the characters even after the war has ended.

Similarly, films such as *The Hurt Locker* and *American Sniper* portray the adjustment difficulties of soldiers returning from conflict zones. The main characters frequently face feelings of alienation, constant tension, or difficulties in family relationships.

These examples highlight the fact that resilience does not presuppose the absence of suffering, but rather the capacity to find ways of adapting in the face of difficult experiences. In this process, social support and specialized interventions can play an important role.

5. The Role of Social Work in Supporting Military Personnel and Families

Military social work plays an important role in supporting military personnel and their families throughout the various stages of a military career. Among the activities carried out by social workers are:

- facilitating the transition from military to civilian life;
- counselling and professional guidance;
- providing support to families during deployment periods;
- participation in debriefing programs following difficult missions;
- development of prevention programs and resilience promotion;
- representing the interests of military personnel in their relationship with institutions and authorities.

Through these interventions, the aim is not only to support the individual, but also to maintain family and social equilibrium.

6. The Context of Romanian Military Personnel in International Missions

The aspects discussed in the specialist literature are also relevant to Romanian military personnel who have participated in international operations over recent decades. Following

Romania's accession to the North Atlantic Treaty Organization in 2004, the Romanian armed forces have been involved in various missions carried out in conflict zones, including Afghanistan and Iraq.

Participation in such missions entails confronting complex and sometimes dangerous situations, which can generate high levels of stress or have a significant psychological impact. For this reason, the reintegration of military personnel after returning from theatres of operations represents an important process both for them and for their families.

In this context, psychological support programs, counselling, and social work services play an essential role in facilitating readjustment to civilian life and in managing the difficulties that may arise following experiences in international missions (Oprina, 2025–2026).

7. Conclusions

Experiences lived during armed conflicts can profoundly influence the emotional, social, and family lives of veterans. Post-traumatic stress disorder (PTSD) and associated symptoms, such as emotional numbing, can affect the way in which veterans adapt to civilian life and their relationships with those close to them.

At the same time, research highlights the fact that many veterans possess important adaptive resources. The concept of resilience underlines the capacity of individuals to cope with traumatic experiences and to gradually rebuild psychological and social equilibrium.

In this process, the role of military social work is essential. Through integrated interventions — including counselling, family support, and recovery programs — specialists can contribute to facilitating the reintegration of veterans into society.

Supporting military personnel who have gone through war experiences does not only mean treating the traumas of the past, but also creating the necessary conditions for them to rebuild their emotional balance, social relationships, and sense of belonging to the community.

References

- Bucur, V. M. (2025–2026). *Military social work* [Teaching material, Master's programme in Military Social Work, Year I, Semester I]. West University of Timișoara.
- Fischer, G., & Riedesser, P. (1998). *Lehrbuch der Psychotraumatologie*. Ernst Reinhardt Verlag.
- Herman, J. (1992). *Trauma and recovery*. Basic Books.
- Hoge, C. W., Castro, C. A., Messer, S. C., McGurk, D., Cotting, D. I., & Koffman, R. L. (2004). Combat duty in Iraq and Afghanistan, mental health problems, and barriers to care. *New England Journal of Medicine*, 351(1), 13–22.
- O'Brien, T. (1990). *The things they carried*. Houghton Mifflin.
- Oprina, C. (2025–2026). *Legal foundations and social policies in the military field* [Course support, Master's programme in Military Social Work, Year I, Semester I]. West University of Timișoara.
- van der Kolk, B. (2014). *The body keeps the score*. Viking.

4.8 Responsabilități legale și etice în garantarea drepturilor veteranilor militari (RO)

Ropan Ioan Emanuel¹

¹Locotenent

Batalionul 22 Infanterie Română, Brigada Multinațională de Sud-Est Craiova, Ministerul Apărării Naționale

Oprina Constantin²

²Lector universitar jurist, Universitatea de Vest din Timișoara

ORCID: [0009-0002-0680-0837](https://orcid.org/0009-0002-0680-0837)

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18913163>

Citare recomandată (APA 7)

Ropan, I. E. și Oprina, C. (2026). Responsabilități legale și etice în garantarea drepturilor veteranilor militari. *Revista Română de Asistență Socială Militară*, 1(1).

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18913163>

Rezumat

Lucrarea analizează responsabilitățile legale și etice pe care statele le au față de veteranii militari care au activat în teatre de operațiuni, prin explorarea modului în care „datoria de diligență” a statului transcende conceptului teoretic rezultând o obligație practică de asistență pe termen lung. Studiul pornește de la fundamentul oferit de dreptul internațional umanitar și instrumentele europene pentru drepturile omului și examinează cadrul etic al leadershipului militar și al justiției post-conflict (*jus post bellum*). Totodată, lucrarea evidențiază importanța rezilienței operaționale și a proceselor de debriefing în prevenirea traumelor și a „vătămării morale”. Constatările evidențiază existența unui decalaj semnificativ între cadrul legislativ existent și implementarea sa efectivă. Statele trebuie să își modernizeze sistemele de sprijin pentru abordarea corespunzătoare a nevoilor emergente ale veteranilor, cum ar fi tulburările de stres posttraumatic și reintegrarea socială și profesională.

Cuvinte-cheie: datoria de diligență, drepturile omului, etică militară, responsabilitate statală, reziliență, teatre de operațiuni, vătămare morală, veterani militari.

Abstract

The paper analyzes the legal and ethical responsibilities that states have towards military veterans who have served in theaters of operations, by exploring how the state’s „duty of care” transcends the theoretical concept resulting in a practical obligation to provide long-term assistance. The study builds on the foundation provided by international humanitarian law and European human rights instruments and examines the ethical framework of military leadership and post-conflict justice (*jus post bellum*). At the same time, the paper highlights the importance of operational resilience and debriefing processes in preventing trauma and „moral injury”. The findings highlight a significant gap between the existing legislative framework and its actual implementation. States need to modernise their support systems to properly address the emerging needs of veterans, such as post-traumatic stress disorder and social and professional reintegration.

Keywords: duty of care, human rights, military ethics, military veterans, moral injury, resilience, state responsibility, theaters of operations.

1. Introducere

Prezenta lucrare examinează critic responsabilitățile legale și etice ale statelor în garantarea drepturilor veteranilor militari care au servit în teatre de operațiuni. Analiza acestor

responsabilități reprezintă un pilon central în înțelegerea contractului social dintre militar și stat. Utilizând ca repere dreptul internațional umanitar, cadrele juridice ale drepturilor omului și literatura de etică militară, studiul explorează obligațiile complexe ale statului față de personalul militar, atât în timpul și după desfășurării misiunilor, cât și ulterior.

Analiza integrează fundamentele teoretice cu studii de caz practice, abordând teme precum leadershipul etic, reziliența operațională, justiția post-conflict și bunăstarea psihosocială a personalului militar. Concluziile evidențiază faptul că datoria statului se extinde dincolo de simpla respectare a normelor legale și cuprinde măsuri proactive pentru asigurarea integrității fizice, psihologice și sociale ale veteranilor.

Desfășurarea personalului militar în teatrele de operațiuni reprezintă una dintre cele mai importante asumări ale statului modern, generând obligații juridice și etice profunde. Lucrarea propune o interpretare critică a responsabilității statului în garantarea drepturilor veteranilor, examinând atât cadrele juridice aplicabile, cât și realitățile practice care modelează aceste obligații.

Conceptul de responsabilitate statală în acest context cuprinde datoria de diligență (duty of care) care se extinde de la perioada de serviciu activ până la integrarea în viața civilă. Această responsabilitate nu este doar o opțiune politică, ci constituie o obligație fundamentală bazată pe principii constituționale, tratate internaționale și contractul social (Newcastle University Institute of Neuroscience [NUIN], 2018).

Complexitatea operațiunilor militare moderne, caracterizată de amenințări asimetrice, desfășurări prelungite și medii operaționale ambigue, a intensificat nevoia unor mecanisme cuprinzătoare care să protejeze drepturile membrilor serviciului militar. Principiile de leadership etic impun ca atât comandanții militari, cât și autoritățile civile să trateze veteranii cu demnitate, oferindu-le sprijin adecvat pe tot parcursul serviciului și ulterior (Olsthoorn, 2023).

2. Cadrul juridic și teoretic

Fundamentul legal al drepturilor veteranilor provine din trei piloni: dreptul internațional umanitar, instrumentele privind drepturile omului și legislația internă. Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene (2012) stabilește principii aplicabile și personalului militar: dreptul la demnitate, condiții de muncă echitabile și protecție socială. Deși concepute

inițial pentru contexte civile, aceste standarde sunt tot mai des invocate pentru a reglementa bunăstarea psihosocială a veteranilor.

Convențiile de la Geneva și protocoalele lor adiționale stabilesc standarde minime pentru tratamentul personalului militar. Aceste obligații nu încetează la încheierea ostilităților active, ci impun statelor să gestioneze consecințele fizice și psihologice suferite de militari.

Totuși, la nivel intern, există un decalaj semnificativ între prevederile legale și implementarea lor. Conform standardelor de integritate ale NATO, sunt imperios necesare implementarea unor mecanisme de responsabilitate transparente pentru a transforma drepturile teoretice în protecție reală (Allied Command Operations, 2020).

3. Rezultate: provocari practice si rezilienta in serviciul militar

Realitățile serviciului militar în teatrele de operațiuni creează provocări unice pentru protejarea drepturilor membrilor serviciilor militare. Stresul operațional, expunerea la traume și cerințele desfășurării au efecte de durată pe care statele trebuie să le abordeze prin sisteme de sprijin cuprinzătoare (Badiu & Țică, 2023). Cercetările privind reziliența în mediile militare demonstrează că pregătirea psihologică și sprijinul post-desfășurare nu sunt elemente opționale, ci componente esențiale ale responsabilității statului.

Conceptul de justiție după război (*jus post bellum*), analizat de Orend (2002), se extinde dincolo de desfășurarea ostilităților, cuprinzând obligațiile statului față de cei care au luptat. Această responsabilitate este dublă: să ofere sprijin direct veteranilor și să creeze condiții sociale care să faciliteze reintegrarea lor cu succes.

Debriefing-ul în echipă și procesele de învățare organizațională reprezintă mecanisme practice prin care statele își pot îndeplini responsabilitățile față de veterani (Allen, 2018).

4. Discuții: discrepanța dintre retorică și realitate

O examinare obiectivă a modului în care statul își îndeplinește efectiv aceste responsabilități față de veterani relevă discrepanțe semnificative între retorică și realitate. Multe state au stabilit cadre juridice elaborate pentru beneficiile veteranilor, însă implementarea acestora este adesea insuficientă din cauza obstacolelor birocratice, a finanțării inadecvate și a priorităților politice în schimbare.

Obstacolele birocratice duc adesea la eșecuri instituționale:

- acces dificil la îngrijirea sănătății mintale;
- întârzieri în procesarea pensiilor de invaliditate;

- discriminarea pe piața muncii civile: mecanisme ineficiente de echivalare a competențelor militare;
- fragmentarea informațională, caracterizată prin lipsa de comunicare între sistemele medicale militare și civile;
- absența programelor de suport dedicate familiilor care gestionează trauma secundară;
- izolarea geografică: acces inegal la servicii de specialitate pentru veteranii din zonele rurale.

În plus, natura evolutivă a operațiunilor militare a creat noi categorii de nevoi pe care cadrele juridice existente ar putea să nu le abordeze în mod adecvat, inclusiv tulburarea de stres posttraumatic și vătămarea morală.

5. Concluzii și recomandări

O examinare obiectivă relevă discrepanțe semnificative între normele juridice elaborate și implementarea lor lacunară. Statele au responsabilitatea morală de a-si adapta sistemele de sprijin în concordanță cu natura evolutivă a conflictelor moderne.

Pentru a consolida aceste responsabilități legale și etice, este necesară o reformă a sistemului de sprijin prin implementarea următoarelor măsuri:

- legislație unificată și cuprinzătoare privind drepturile veteranilor, bazată pe principiile demnității, echității și adecvării;
- consolidarea mecanismelor de responsabilitate; pornind de la cadrul de integritate al NATO, ar trebui înființate organisme independente de supraveghere pentru a monitoriza serviciile pentru veterani;
- abordare holistică: statele ar trebui să investească în sisteme de sprijin cuprinzătoare care să abordeze întregul spectru de nevoi ale veteranilor;
- consolidarea cooperării internaționale pentru a stabili standarde comune pentru tratamentul veteranilor la nivelul aliaților.

Responsabilitatea statelor de a garanta drepturile veteranilor în teatrele de operațiuni reprezintă o obligație fundamentală, bazată pe lege, etică și contractul social dintre guverne și cetățenii lor. Această lucrare a examinat cadrele juridice care guvernează aceste obligații, provocările practice care apar în îndeplinirea lor și lacunele de performanță care există în prezent în tratamentul veteranilor de către multe state.

Această responsabilitate nu se rezumă doar la un concept juridic pasiv, ci impune o datorie activă care necesită atenție continuă, resurse adecvate și un angajament autentic. Drepturile veteranilor nu sunt drepturi abstracte, ci nevoi concrete care trebuie satisfăcute prin sisteme de sprijin cuprinzătoare și bine concepute.

Pe măsură ce natura operațiunilor militare continuă să evolueze, la fel trebuie să evolueze și cadrele prin care statele își îndeplinesc obligațiile față de cei care servesc. În cele din urmă, măsura în care un stat își asumă aceste responsabilități legale și etice nu constă în ceremonii, ci în sprijinul tangibil acordat veteranilor.

Referințe bibliografice

- Allen, J. A., Reiter-Palmon, R., Crowe, J., & Scott, C. (2018). Debriefs: Teams learning from doing in context. *American Psychologist*, 73(4), 504–516. <https://doi.org/10.1037/amp0000246>
- Allied Command Operations. (2020, februarie). *Building Integrity. Consolidarea integritatii in operatiuni. Manual ACO*. NATO.
- Badiu, M. I., & Țică, L. A. (2023). Reziliența liderului militar – trăsături definitorii și capacitatea de a influența mediul operațional. *Buletinul Universității Naționale de Apărare „Carol I”*, 25(2), 134–141. <https://doi.org/10.53477/2065-8281-23-24>
- Barnes, C. M., & Doty, J. (2010). What does contemporary science say about ethical leadership? *Military Review*, 90(5), 90–93.
- Charter of Fundamental Rights of the European Union. (2012). *Official Journal of the European Union*.
- Legea nr. 168/2020 pentru recunoașterea meritelor personalului participant la acțiuni militare, misiuni și operații pe teritoriul sau în afara teritoriului statului român. *Monitorul Oficial al României* nr. 715 din 8 august 2020. <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/228752>
- Newcastle University Institute of Neuroscience. (2018). *Well-being interventions for armed forces personnel moving back to civilian life*. University of Newcastle upon Tyne; University of Teesside.
- Olsthoorn, P. (2023). Military leadership and ethics. In *Handbook of military sciences* (pp. 1–14). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-030-02866-4_65-1

Orend, B. (2002). Justice after war. *Ethics & International Affairs*, 16(1), 43–56.

5. Ghid de publicare. Informații pentru autori: standarde editoriale și etica publicării

Recomandare citare (APA 7)

Revista Română de Asistență Socială Militară (RRASM)(2026). *Ghid de publicare în Revista Română de Asistență Socială Militară (RRASM)*.

Publicarea în Revista Română de Asistență Socială Militară (RRASM) reprezintă o oportunitate pentru studenți, specialiști din sistemul de apărare, cercetători, practicieni și membri ai comunității academice și profesionale de a-și face cunoscute contribuțiile într-un domeniu de nișă esențial.

Ne propunem să menținem cele mai înalte standarde de rigoare științifică, motiv pentru care procesul de selecție a manuscriselor va fi unul riguros și transparent. Toate lucrările transmise spre evaluare trebuie să fie originale, inedite și să aducă o valoare adăugată cunoașterii în domeniul asistenței sociale militare sau conexe — psihologie, sociologie și reziliență — oferind perspective valoroase asupra bunăstării psihosociale a militarilor, veteranilor și familiilor acestora.

Pilonii procesului editorial

Diversitate și incluziune

Încurajăm contribuțiile unei game largi de autori, inclusiv studenți, masteranzi și doctoranzi, cercetători universitari și cadre universitare, personal militar activ și în rezervă, veterani, asistenți sociali, psihologi, medici, experți juridici, jurnaliști specializați în afaceri militare și sociale, reprezentanți ai organizațiilor veteranilor și ONG-urilor, precum și specialiști din cadrul instituțiilor militare, organismelor guvernamentale și organizațiilor internaționale precum NATO și UE.

Integritate academică

Verificarea riguroasă a originalității prin sisteme anti-plagiat și instrumente de detectare a conținutului generat de Inteligența Artificială (IA Generativă), în vederea respectării drepturilor de autor și a standardelor academice.

Peer-Review

Fiecare manuscris va trece printr-un proces de recenzare editorială *double-blind*, garantând obiectivitatea evaluării indiferent de gradul sau afilierea autorului.

Impact practic

Ne concentrăm pe studii care pot fi aplicate în îmbunătățirea calității vieții și a bunăstării psihosociale a veteranilor, a personalului aflat în misiune și a familiilor acestora

Standarde internaționale

Alinierea la standardele internaționale

Încurajăm autorii să utilizeze normele de citare **APA 7** (American Psychological Association, ediția a 7-a) pentru a facilita indexarea cercetărilor în bazele de date internaționale.

Responsabilitate etică

Prin trimiterea unui material către Revista RRASM, autorii își asumă responsabilitatea privind acuratețea datelor și respectarea normelor etice în cercetarea cu subiecți umani, acolo unde este cazul.

1. Format și Limbă

- Materialele se transmit în format **.doc / .docx**, în limba **română sau engleză**.
- Pentru textul în română, diacriticele sunt obligatorii.

2. Structura articolului

- **Dimensiune:** 4–8 pages.
- **Formatare:** Times New Roman, 12 pt, spațierea de 1.5.

- **Rezumat & Cuvinte-cheie / Abstract & Keywords:** Obligativ în limba articolului; versiunea bilingvă (RO+EN) este puternic încurajată.
- **Stilul de citare:** APA 7th Edition style.
- **etică și integritate:** Plagiatul și utilizarea IA Generative sunt strict interzise.

Declarații obligatorii

Autorii au obligația de a insera la sfârșitul manuscrisului :

Conflict de interese: „„Autorul declară că nu există niciun conflict de interese.”

Finanțare: „Cercetarea nu a primit finanțare specifică.”

Manuscrisele pot fi transmise prin e-mail la adresa: redactie@rrasm.ro sau prin completarea formularului de expediere disponibil pe site la adresa: <https://rrasm.ro/formular-expediere-articol/>